

Raadsvoorstel

Onderwerp

Vaststellen verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012 - 2016

Datum raadsvergadering

25 september 2012

Werksessie

11 september 2012

Portefeuillehouder

P. de Groene eur ing

Afdeling

Wijken en kernen

Opsteller

gerard.geerdink@stichtsevecht.nl

Agendanummer

15

Registratie nummer

Z/12/15879-VB/12/01908

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Het vaststellen van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012 – 2016.
2. Het beschikbaar stellen van een exploitatiekrediet van € 313.000 in 2012.
3. Het beschikbaar stellen van een investeringskrediet van € 517.400 in 2012.

Samenvatting

In de wet Milieubeheer is opgenomen dat alle gemeenten een GRP moeten opstellen. Door de gemeentelijke samenvoeging is een natuurlijk moment ontstaan om in Stichtse Vecht de 3 bestaande en deels aflopende GRP's te vervangen door één nieuw verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). De wet- en regelgeving is in de afgelopen jaren sterk veranderd doordat de gemeentelijke zorgplicht voor afvalwater is verruimd met de zorgplichten voor hemelwater en grondwater. Bij wet is ook vastgelegd, dat gemeenten samenwerking moeten vinden met de hoogheemraadschappen en (buur)gemeenten om integraal beheer en beleid mogelijk te maken om kostenbesparingen te kunnen realiseren. Dit vGRP geeft daartoe de eerste aanzet. Er is gekozen voor een ambitie op basisniveau met medeneming van verwachte veranderingen in het klimaat en de gevolgen hiervan op de rioleringszorg. Zowel voor de nieuwe zorgplichten als voor de samenwerking is financiële ruimte gecreëerd. De financiële gevolgen van alle maatregelen zijn inzichtelijk gemaakt. Mede door de verbrede zorgplicht is bij 100% dekking een verhoging van de heffing noodzakelijk. De definitieve tarieven zullen bij de aanbidding van de begroting 2013 worden vastgesteld.

Bijlagen

1. Notitie "Visie op rioleringszorg gemeente Stichtse Vecht" (ter informatie).
2. Concept vGRP.

Inleiding

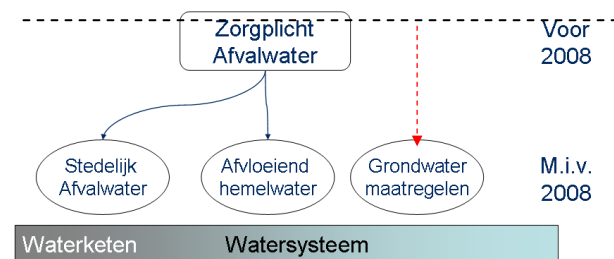
Gemeenten hebben op grond van de Wet Milieubeheer de zorgplicht voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater en zijn verplicht om het beleid ten aanzien deze zorgplicht vast te leggen in een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De voormalige gemeenten Maarssen, Breukelen en Loenen hadden elk een vastgesteld GRP. De start- en eindtijd van de plannen verschilde echter. Voor Maarssen was de geldigheidsduur 2006 - 2009, voor Breukelen 2008 – 2012 en voor Loenen 2009 – 2013. In het kader van de harmonisatie is thans een nieuw plan opgesteld met een geldigheidsduur van 2012 tot 2016. Daarmee vervallen de drie afzonderlijke GRP's.

Wettelijk kader

Op 1 januari 2008 is de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken in werking getreden. Krachtens deze wet is de zorgplicht voor inzameling en transport van afvalwater per die datum vervangen door 3 zorgplichten, te weten:

- Zorgplicht voor inzameling van transport van stedelijk afvalwater;
- Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater en
- Zorgplicht voor het grondwater.

Op grond hiervan moet de gemeente in haar gemeentelijk rioleringsplan expliciet aandacht besteden aan deze 3 zorgplichten. Vanwege de uitbreiding met de zorgplicht voor grondwater wordt hierna gesproken over een z.g. verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). In figuur A is deze aanpassing en uitbreiding van de zorgplichten schematisch weergegeven.

Figuur A

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Eind 2010 is een workshop georganiseerd met medewerkers en toenmalige bestuurders van de 3 fusiegemeenten, de betrokken hoogheemraadschappen AGV en HDSR en de provincie Utrecht met als doel een lange termijnvisie op te stellen voor de rioleringszorg. Onderstaande visie is het resultaat van deze workshop.

Visie gemeentelijke watertaken Stichtse Vecht:

- Het zodanig duurzaam omgaan met afvalwater dat verschillende afvalwaterstromen (huishoudelijk, bedrijfsafvalwater, hemelwater en grondwater) worden gescheiden en verontreiniging wordt voorkomen.
- De gemeente heeft inzicht in de in beheer zijnde voorzieningen en wat er van de gemeente wordt verlangd op het gebied van de brede rioleringszorgplicht. De communicatie met alle relevante stakeholders intern en extern is zodanig georganiseerd dat iedereen weet waar hij/zij aan toe is.
- Bij het verwerken van afvloeiend hemelwater spelen het klimaat en de openbare ruimte een belangrijke rol. De relatie ruimtelijke ordening - riolering wordt steeds meer met elkaar verweven. De gemeente Stichtse Vecht speelt een actieve rol om ernstige hinder en overlast door water op straat te voorkomen ook met het oog op de verwachte klimaatsverandering.
- Grondwater is een natuurlijk verschijnsel dat zoveel mogelijk op een natuurlijke manier moet functioneren. Op langere termijn is bestaande hinder (zo veel mogelijk) weggenomen en wordt nieuwe hinder voorkomen. Per deelgebied zijn de ambities bepaald.
- Gemeente Stichtse Vecht voert de brede rioleringszorg zo uit dat de volksgezondheid wordt beschermd, een goede leefomgeving wordt bevorderd en schade aan het milieu wordt voorkomen. De kosten hiervoor worden zo laag mogelijk gehouden en waar mogelijk en zinvol wordt samengewerkt met andere gemeenten, het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Het verbreed GRP 2012-2016 is een eerste stap op weg naar de invulling van de lange termijn visie op de rioleringszorg. De rapportage is in de collegevergadering van 28 augustus 2012 vastgesteld.

Voor de uitgebreide rapportage zie bijlage 1.

Evaluatie voorgaande GRP's

De doelen in de voorgaande GRP's waren voor de 3 gemeenten op veel onderdelen gelijk. De realisatie van de doelen liep niet helemaal samen.

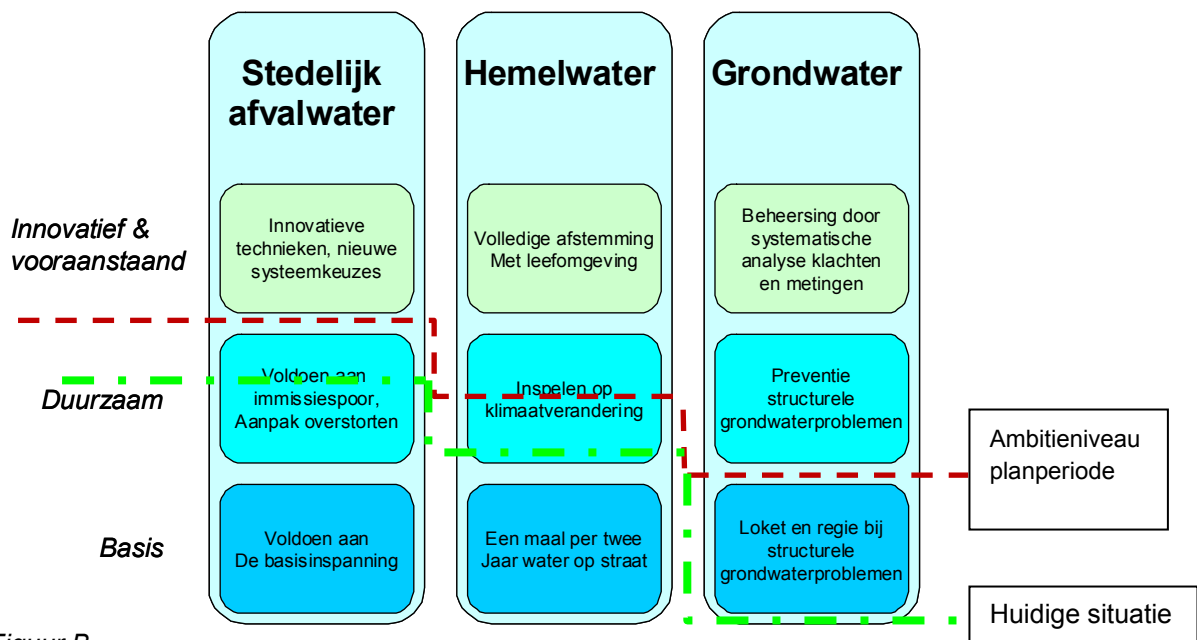
- In Maarssen is in de voorgaande periode door afkoppelprojecten, uitvoering van het project aanleg riolering buitengebied en de bouw van twee randvoorzieningen (bergbezinkbassins) nagenoeg voldaan aan de doelstelling. Om te voldoen aan het in 2006 met het hoogheemraadschap AGV afgeloten convenant Waterkwaliteitspoor worden in 2012 nog twee afkoppelprojecten uitgevoerd (Schildersbuurt en Stationsweg). Er is een monitoringsplan opgesteld om inzicht te verkrijgen in de kwaliteit en kwantiteit van het overstortwater op het oppervlaktewater. Het telemetriesysteem is daartoe uitgebreid.
- In Breukelen zijn binnen en buiten de bebouwde kommen nagenoeg alle percelen aangesloten op de riolering of voorzien van een IBA. Na het uitvoeren van afkoppelprojecten en de bouw van twee bergbezinkleidingen wordt voldaan aan de basisinspanning. Om de overstortberging te vergroten is gestart is met de herinrichting van de Kanaalzone. Als gevolg van de bodemdaling in Kockengen is veel aandacht besteed aan het onderhoud van de riolering aldaar en is een onderzoek (Kockengen Waterproof) gestart om de gevolgen van de bodemdaling in kaart te brengen en maatregelen op te stellen.
- Loenen voldoet na de bouw van de laatste bergbezinkbassin aan de basisinspanning. Nagenoeg alle percelen zijn aangesloten op de riolering of voorzien van een IBA. Voor de laatste nog aan te sluiten percelen vindt overleg plaats met het Hoogheemraadschap.

In de drie gemeenten is regulier onderhoud uitgevoerd aan de rioolssystemen, zoals het reinigen van kolken en rioolleidingen, pompen en gemalen en het na inspectie planmatig uitvoeren van reparatie of vervanging.

Voor de uitgebreide rapportage zie bijlage 2 hoofdstuk 2

Ambitie en toetsing huidige situatie

Met de invoering van de drie zorgplichten voor respectievelijk stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater moet voor deze zorgplichten afzonderlijk beleid worden opgesteld en de ambitie bepaald. Ambities bepalen in belangrijke mate de inhoud van het vGRP

Figuur B.

In figuur B is aangegeven welke verschillende ambitieniveaus voor de rioleringszorg mogelijk zijn. Voor de zorgplicht stedelijk afvalwater en hemelwater zijn in het verleden al keuzes zijn gemaakt in de gemeentelijk rioleringsplannen. De zorgplicht grondwater moet worden opgezet vanuit de basis. Per zorgplicht kan het ambitieniveau verschillen. De rode stippellijn geeft globaal de ambitie voor de

planperiode aan. De ambitie is gebaseerd op het basisniveau met medeneming van verwachte veranderingen in het klimaat en de gevolgen hiervan op de rioleringszorg.

Voor de uitgebreide rapportage zie bijlage 2 hoofdstukken 3 en 4

De opgave

Om de gestelde doelen te bereiken is een samenstel van onderzoek, maatregelen, benodigde middelen (personeel en financieel) en tijd opgesteld. De opgave is grofweg onderverdeeld in:

- **Aanleg van voorzieningen bij bestaande bebouwing en bij nieuwbouw**
Vrijwel alle bestaande percelen zijn aangesloten op de riolering of beschikken over een IBA. Wel zijn op enkele locaties nog aanpassingen noodzakelijk i.v.m. keurafwijkingen. In de planperiode worden naar verwachting 1431 nieuwe woningen / eenheden gebouwd. Bij deze woningen worden gescheiden afwateringsystemen aangelegd volgens de leidraad riolering en de eisen van de hoogheemraadschappen. Het huishoudelijk afvalwater en het hemelwater worden gescheiden aan de perceelgrens aangeleverd.
- **Het beheer van de bestaande rioleringsvoorzieningen voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater**
Voor de 3 zorgplichten zijn alle geprognosticeerde activiteiten op het gebied van studie, onderzoek, onderhoud, reparatie, renovatie, vervanging en verbetering in beeld gebracht. In operationele jaarplannen zal de precieze uitwerking van de opgave worden weergegeven. Bijzondere aandacht is er voor de nieuwe wettelijke taken, te weten de **zorgplicht grondwater** en de **samenwerking in de waterketen**.

Zorgplicht grondwater

Om een goed inzicht in de bodemopbouw en grondwaterstanden te verkrijgen wordt in deze planperiode geïnvesteerd in het opzetten van een grondwatermeetnet, wordt onderzoek uitgevoerd naar funderingen van woningen en het functioneren van drainagesystemen. Voorts wordt een grondwaterplan opgesteld. Op particulier terrein zijn eigenaren / bewoners zelf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen om grondwateroverlast te voorkomen en te bestrijden. De gemeente neemt pas maatregelen als grondwateroverlast het gebruik van het particulier en openbaar grondgebied structureel belemmert. Er kunnen verschillende maatregelen worden getroffen om om grondwateroverlast te bestrijden. Woningen kunnen worden aangepast, waterpeilen veranderd of drainage worden aangelegd. De maatregelen zijn sterk afhankelijk van het specifieke probleem of omstandigheid. Een specifieke omstandigheid doet zich al voor in Kockengen. Door bodemdaling wordt ernstige schade toegebracht aan ondergrondse en bovengrondse infrastructuur. De problemen hangen samen met de waterhuishouding in de kern, maar ook in het polderland erbuiten. Dit vraagt om een lange termijnvisie, die mede wordt gedragen door de provincie en het hoogheemraadschap. Ook is het goed om nu te bezien of en indien ja op welke wijze het 4^e kwadrant ontwikkeld kan worden gelet op de bodemdalingsproblematiek. Daartoe is een plan van aanpak opgesteld, dat voorziet in 3 deelprojecten die gezamenlijk het project "Kockengen Waterproof" vormen. Dit voorstel wordt separaat aan de gemeenteraad aangeboden. De financiering van het projectplan wordt gedekt uit dit vGRP en is opgenomen in de onderzoeksactiviteiten voor het jaar 2012.

Samenwerken in de waterketen

Sinds het inwerking treden van de Waterwet en het Bestuursakkoord Water 2011 heeft samenwerking binnen de waterketen volop aandacht. Samenwerking tussen gemeenten, hoogheemraadschappen en provincie is nodig om de duurzaamheids- en kwaliteitsdoelen te bereiken. Dit resulteert in een hogere doelmatigheid en besparing van kosten.

In de planperiode zal een duurzame samenwerking tussen de (buur)gemeenten onderling en de hoogheemraadschappen worden opgezet en worden projectovereenkomsten aangegaan op diverse deelgebieden, waaronder:

- gezamenlijk aanbesteden van operationele activiteiten zoals reinigen kolken, reinigen/inspecteren riolen, onderhoud pompen en gemalen en IBA's;
- koppelen van telemetriesystemen en regenmeters;
- opzetten van een grondwatermeetnet;
- uitwisselen van kennis middels een kenniscentrum.

Met de hoogheemraadschappen AGV en HDSR is structureel overleg op bestuurlijk en ambtelijk niveau om de samenwerking gestalte te geven. In het beheergebied van AGV is sinds eind 2011 een

samenwerkingsovereenkomst van kracht met alle gemeenten in het gebied en is een intergemeentelijk ambtelijk platform "Isariz" zeer actief. Hierin is de gemeente inmiddels vertegenwoordigd. In het beheergebied van HDSR is een soortgelijk platform onder de naam "Winnet" opgericht. Nog dit jaar wordt ook bij Winnet aansluiting gezocht.

Met het in werking treden van de Waterwet wordt niet meer gewerkt met vergunningen (Wvo - vergunning / aansluitvergunning). Er worden gezamenlijke afspraken tussen gemeente en hoogheemraadschappen, die worden vastgelegd in een afvalwaterakkoord. De onderwerpen uit een dergelijk akkoord zijn technisch - inhoudelijk, juridisch en communicatief van aard. De recent afgeronde optimalisatiestudie Breukelen en het vGRP zijn aanleiding om een afvalwaterakkoord te sluiten. De hoogheemraadschappen vervullen een trekkersrol in dit proces. De rol van de provincie is zeer gering en richt zich hoofdzakelijk op het behoud van de kwaliteit van het grondwater en de toezienende taak op de hoogheemraadschappen.

Voor de uitgebreide rapportage zie bijlage 2 hoofdstuk 5.

Financiën

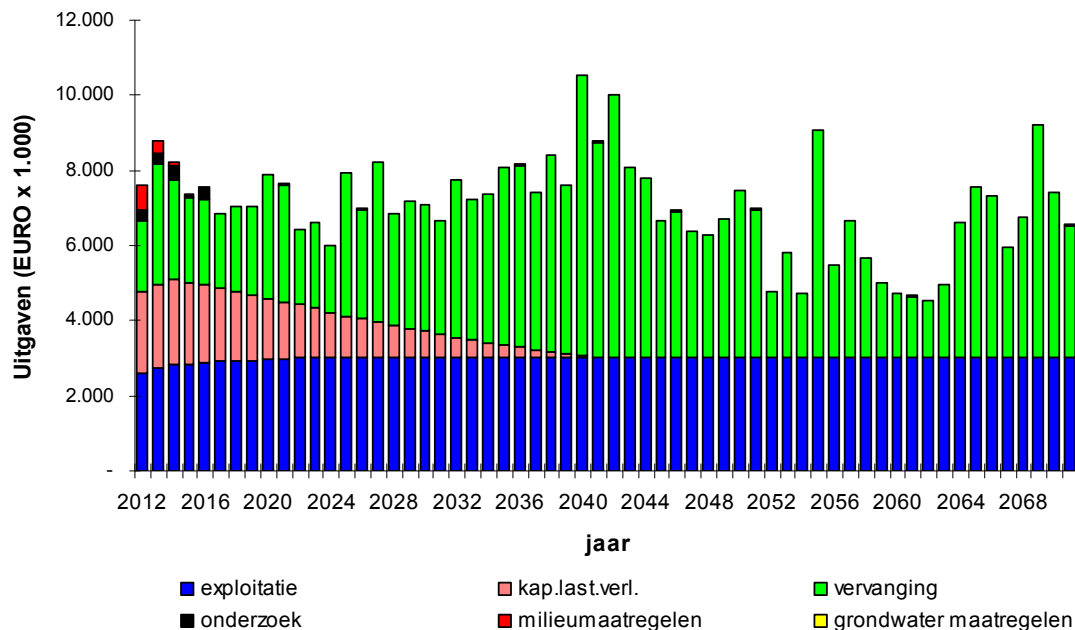
Onderstaand worden de benodigde financiële middelen samengevat en wordt aangegeven hoe in de dekking van de kosten kan worden voorzien. Alle bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2012. De toekomstige inflatiecorrecties zullen nog in de cijfers verwerkt worden. De uitgaven zijn exclusief b.t.w.

Het totaal van de uitgaven dat met de aanleg en het beheer van de riolering over de totale levenscyclus van zestig jaar gemoeid is, is samengevat in tabel 1. De periode van 60 jaar is gesteld omdat dan alle verwachte uitgaven in beeld zijn gebracht. In figuur C zijn de uitgaven voor de totale beschouwde periode opgenomen.

Tabel 1. Overzicht totale uitgaven planperiode (EURO x 1000)

Planperiode jaar	Jaarlijkse uitgaven		Vervanging / verbetering	Investerings Overige milieu- maatregelen	IBA's	kosten van investeringen	Kapitaal lasten verleden	TOTAAL excl. BTW 1.000 EURO
	Onderzoek	Exploitatie*						
	1	2	3	4	5	6	7	1+2+6+7
2012	313	2.582	192	325	-	-	2.112	5.007
2013	340	2.748	6.781	675	-	17	2.228	5.334
2014	565	2.805	2.679	75	-	325	2.146	5.841
2015	30	2.851	2.268	-	-	555	2.049	5.485
2016	105	2.868	2.266	-	-	664	1.991	5.628
totaal planperiode	1.353	13.854	14.186	1.075	0	1.561	10.526	27.294
Totaal 2012- 2071	1.683	178.685	212.257	1.075	1.224	192.921	30.780	404.069

* Als gevolg van de uitbreiding van de riolering en de daaraan gerelateerde toename van het aantal heffingseenheden, nemen de exploitatielasten per extra eenheid per jaar toe met € 95,-.

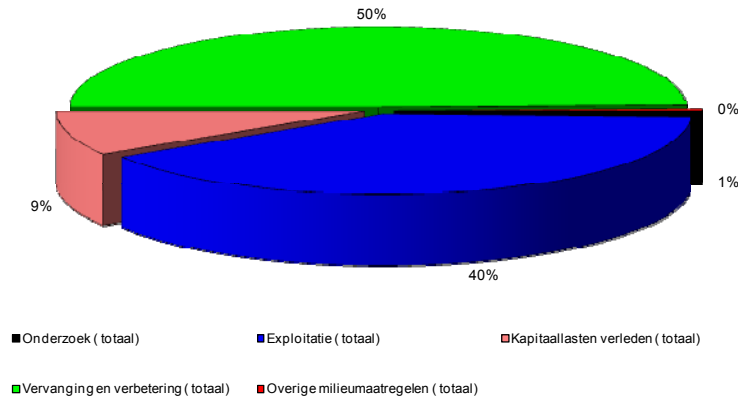
figuur C Overzicht jaarlijkse uitgaven voor rioleringszorg

Kostendekking en rioolheffing

De kostendekking vindt volledig plaats vanuit de rioolheffing en de stand van de reserve riolering per 1/1/2012. De reserve bedraagt € 7.129.094. Bij de heffingberekening wordt uitgegaan van de kosten voor de gehele beschouwde periode 2012-2072. In de heffingberekening is uitgegaan van een fictief aantal heffingseenheden gebaseerd op de geraamde netto inkomsten in 2012 van € 5.363.117 gedeeld door het gemiddelde tarief van € 196,90. Per 1/1/2012 bedraagt het aantal netto heffingseenheden 27.238. In de berekening is de stijging van het aantal heffingseenheden door nieuwbouw opgenomen.

De "opbouw" van de totale kosten per heffingseenheid voor de verschillende kostengroepen, is in figuur D aangegeven. Uit figuur D blijkt dat, bij een beschouwde periode van 60 jaar, onder andere 50% van de

totale kosten op langere termijn betrekking heeft op de vervanging en verbetering van de riolering. De jaarlijkse exploitatiekosten inclusief de structurele onderzoekskosten nemen 41% voor hun rekening. Van de totale kosten zijn 9% kapitaallasten die betrekking hebben op in het verleden gedane investering.

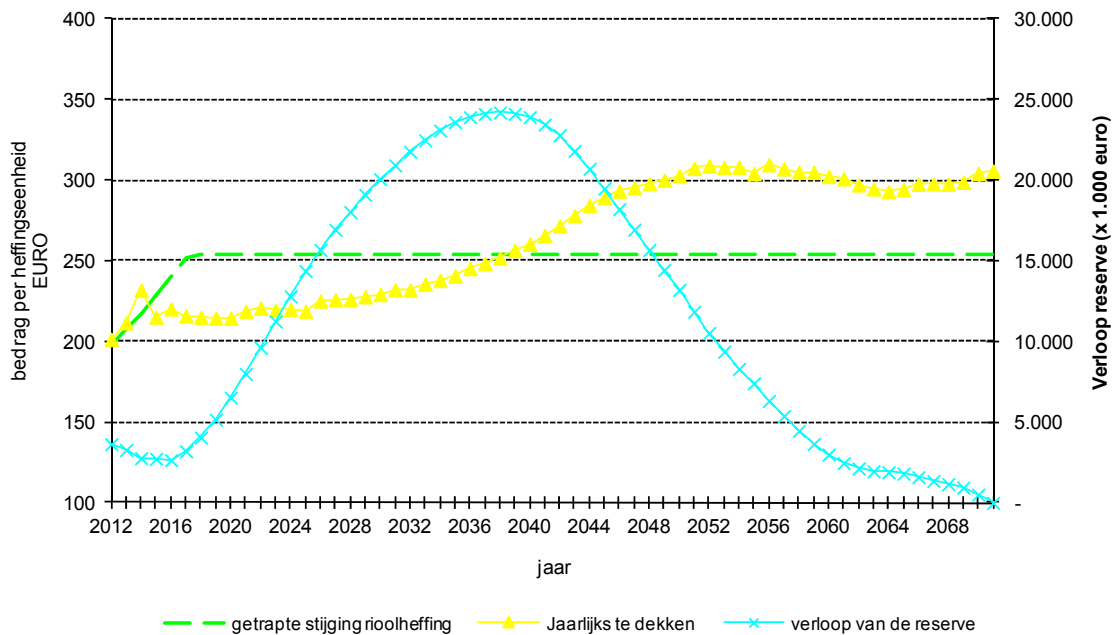

figuur D Opbouw totale kosten per heffingseenheid

De (fictieve) rioolheffing in 2012 van € 196,90 (per heffingseenheid per jaar) is lager dan de benodigde kostendeekkende rioolheffing. Om tot een kostendeekend tarief te komen zijn meerdere scenario's mogelijk. Voor een drietal varianten met een stijgingspercentage van 5% is het kostendeekende tarief berekend, zie tabel 2. De bedragen zijn op prijspeil 1 januari 2012. De met het vGRP gepaard gaande lastenstijging zal, vanwege de samenhang met de lokale lastendruk worden betrokken bij de belastingverordening 2013 en verder.

Tabel 2. Scenario's berekening kostendeekend tarief rioolheffing

variant	Kostendeekend over periode van:	Getrapte stijging 5% per jaar Kostendeekend tarief	bereikt in
1	60 jaar	254,10	2018
2	10 jaar	188,39	2013
3	5 jaar	151,51	2013

figuur E. Getrapte stijging rioolheffing variant 1

Voor de gedetailleerde uitgangspunten van de rioolheffingberekening wordt verwezen naar bijlage 4 van het vGRP.

Kredietaanvraag

In de tabellen 3a en 3b zijn de uitgaven voor onderzoek, inspectie /voorbereiding projecten voor het jaar 2012 aangegeven.

Voor de genoemde onderzoeken in 2012 is gekozen om

- het gegevensbeheer snel op orde te krijgen;
- voor actuele problemen snel een oplossing (richting) aan te geven en
- de samenwerking te bevorderen.

De projecten die in voorbereiding zijn/worden genomen zijn deels vanuit het vervangingsschema opgenomen en overigens ter uitvoering van met de hoogheemraadschappen afgesproken milieumaatregelen ter voldoening aan de afgegeven vergunning.

Tabel 3a Kosten onderzoek 2012

	Omschrijving onderzoek	bedrag
1	Herziening waterkwaliteit Broekland	€ 15.000,00
2	Actualisatie beheerbestanden	€ 75.000,00
3	Opstellen inspectieplan	€ 15.000,00
4	Onderzoek rioolvreemd water Loenen	€ 10.000,00
5	Onderzoek rioolvreemd water Stichtse Vecht	€ 15.000,00
6	OAS (Optimalisatie Afvalwater Studie)	€ 20.000,00
8	Samenwerking in de waterketen	€ 30.000,00
9	Conversie telemetriesystemen	€ 50.000,00
10	Plan van aanpak Kockengen Waterproof	€ 83.000,00
	Totaal uit te voeren onderzoeken 2012	€ 313.000,00

Tabel 3b kosten inspectie / voorbereiding projecten

	Omschrijving project	activiteit	bedrag
1	Renoveren / vervangen riolering Tienhoven	inspectie/voorber.	€ 75.000,00
2	Renoveren / vervangen hoofdriolering Gageldijk	voorbereiden	€ 50.000,00
3	Renoveren / vervangen hoofdriolering Willink v. Collemstraat	inspectie/voorber.	€ 25.000,00
4	Renoveren pompen en gemalen	inspectie/voorber.	€ 42.400,00
5	Afkoppelen Schepersweg	voorbereiden	€ 25.000,00
6	Aanpassen riolering buitengebied aan eisen waterschap	voorber. / uitv.	€ 300.000,00
	Totaal benodigd voor voorbereiding projecten in 2012		€ 517.400,00
	Totaal benodigd onderzoek en inspectie/voorbereiding		€ 830.400,00

Voor het uitvoeren van de onderzoeken is in 2012 een totaal bedrag geraamd van € 313.000 exclusief b.t.w. Dit bedrag opvangen binnen de begroting 2012 ten laste van de stelpost "niet in te delen" uitgaven. Voor de inspectie /voorbereiding van projecten € 517.400 exclusief b.t.w. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn in de berekeningen van het vGRP opgenomen.

Te zijner tijd worden de voor de uitvoering van de overige projecten benodigde kredieten afzonderlijk aangevraagd. Voor het aanpassen riolering buitengebied (project 6) is wel een bedrag opgenomen voor de uitvoering, omdat voor 1 januari 2013 moet zijn voldaan aan de eisen van het hoogheemraadschap.

Communicatie

In bijlage 9 van het vGRP zijn de reacties weergegeven van de in de Wet Milieubeheer genoemde instanties (de hoogheemraadschappen, Rijkswaterstaat en de provincie Utrecht). Deze reacties zijn al met de instanties besproken en zijn zoveel mogelijk verwerkt in het vGRP.

Na vaststelling door de gemeenteraad dient het vGRP door publicatie op de gemeentepagina in de V.A.R. en op de gemeentelijke website bekend te worden gemaakt en gedurende 6 weken ter inzage te worden gelegd.

Voorstel

Voorgesteld besluit:

1. Het vaststellen van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012 – 2016.
2. Het beschikbaar stellen van een exploitatiekrediet van € 313.000 in 2012.
3. Het beschikbaar stellen van een investeringskrediet van € 517.400 in 2012.

21 augustus 2012

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris

Burgemeester